

تکذیب گرانی درمان در بخش دولتی

وزیر بهداشت تاکید کرد که گرانی درمان در بخش دولتی، واقعیت ندارد. به گزارش ایلنا، وزیر بهداشت در واکنش به سوالی درباره گرانی بودن درمان در کشور گفت: «اگر منظور از گرانی درمان در بخش دولتی است هیچ وجود و واقعیت خارجی ندارد برای اینکه کاملاً تحت پوشش بیمه‌ها هست، ولی اگر کسی امکانات خاصی از بخش خصوصی می‌خواهد، طبیعی است که تابعیتی از حجم تورم و ارز در بخش خصوصی وجود دارد.» او اضافه کرد: «توصیه و مسیری که داریم می‌رویم، برای پی‌ریزی پزشکی خانواده و نظام ارجاع است تا بتوانیم یک مسیر درستی را برای عبور مردم از بخش دولتی تامین کنیم که فشار اقتصادی به آنها وارد نشود.» ظفرقندی درباره تامین ارز دارو در کشور نیز توضیح داد و گفت: «کشور دچار مشکلات ارزی است؛ بیشترین تلاشی که هم دولت، هم آقای فرزین در بانک مرکزی کرده واقعاً برای تامین ارز دارویی بوده است. به‌خاطر حجم و مقدار واریزی، یک مقدار در پرداخت ارز دارویی تأخیر وجود دارد؛ امروز قرار بود جلسه‌ای داشته باشیم تا بتوانیم عقب‌ماندگی را جبران کنیم.»

افزایش فاصله ازدواج تا فرزندآوری

مرکز رصد جمعیت کشور سازمان ثبت احوال اعلام کرد: میانگین فاصله زمانی بین ازدواج تا تولد اولین فرزند از ۲/۳ سال در دهه ۶۰ به ۴/۵ سال در سال ۱۴۰۳ افزایش یافته است. به گزارش ایسنا، مرکز رصد جمعیت کشور سازمان ثبت احوال کشور اعلام کرد: میانگین فاصله ازدواج تا تولد نخستین فرزند خانواده در سال ۱۴۰۳ در کشور ۴/۵ سال بوده است که بررسی روند این شاخص‌ها در دهه‌های گذشته بیانگر افزایش تدریجی فاصله ازدواج تا فرزندآوری است. براساس روند داده‌های مرکز رصد جمعیت کشور سازمان ثبت احوال در سال ۱۴۰۳، میانگین فاصله ازدواج تا تولد فرزند در دهه ۶۰ حدود ۲/۳ سال در دهه ۷۰ حدود ۲/۴ سال، در دهه ۸۰ حدود سه سال و در دهه ۹۰ حدود ۳/۷ سال بوده است. این داده‌ها نشان می‌دهند که الگوی زمانی فرزندآوری در کشور نسبت به دهه‌های گذشته دستخوش تغییر شده و فاصله ازدواج تا فرزندآوری در آغاز زندگی مشترک با افزایش دوبرابری از ۲/۳ سال در دهه ۶۰، به ۴/۵ سال در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

توقف آهنگ رشد اعتیاد

قائم‌مقام دبیرکل ستاد مبارزه با موادمخدر اعلام کرد که آهنگ رشد اعتیاد، متوقف شده است. به گزارش ایلنا، محمد زارعی درباره آخرین یافته‌های شیوع‌شناسی اعتیاد در کشور توضیح داد و گفت: «یکی از تکالیف برنامه‌هفتم، پیشرفت در بحث پیشگیری، سالیانه دو درصد کاهش شیوع (کاهش ۱۰ درصدی در پایان برنامه)، افزایش سالانه یک درصد مانایی در درمان و سایر موارد است. اکنون نیز ما در حال شیوع‌شناسی هستیم اما براساس آخرین یافته‌های یکی از مراکز و نهادهای دانشگاهی اعلام شده که آهنگ رشد اعتیاد متوقف شده است.» او همچنین از امحای مزارع گل و خشخاش در استان لرستان خبر داد و اضافه کرد: «یکی از موضوعات مهم برای ما در بحث پیشگیری اجتماعی، تغییر نگرش‌هاست، ما مبارزه مقابله‌ای را داریم، اخیراً نیز پلیس قهرمان و زحمت‌کش ما در یکی از شهرستان‌های استان لرستان مزارعی را که در آن گل و خشخاش کاشت می‌شد، امحاء کردند و به‌شدت روی این موضوع پایدار هستند.»

گزارش هم‌میهن درباره معدن سرب و روی آلبلاغ در اسفراین که در شرایطی غیررسمی هر سال موجب کشته‌شدن کارگران می‌شود

مرگ خاموش در سار یگل

حدود ۱۵ نفر از کارگران معدن آلبلاغ در سال‌های گذشته حین برداشت کشته شده‌اند و خبر کشته شدن شان تا به حال کمتر رسانه‌ای شده است

الهه محمدی

خبرنگار گروه جامعه

معدن آلبلاغ اسفراین؛ از قاطرهای ۱۰ میلیونی تا حفاظت

سال ۱۳۹۴ بود که فردی، معدن «آلبلاغ» را پیدا کرد و دید که در آن ذخایر ارزشمند سرب و روی وجود دارد. او شبانه به آنجا می‌رفت، کاوش می‌کرد، سرب و روی استخراج می‌کرد و می‌فروخت. اهالی منطقه می‌گویند همین شد که آن مرد در مدت کوتاهی یک‌شبه میلیاردر شد. مردم هم با دیدن آن فرد، تصور کردند که این کوه گنجی پنهان دارد. به‌تدریج با قاطرهای خود راهی کوه شدند، به امید آنکه آن‌ها هم پولدار شوند. در همان سال‌ها، قاطری که یک‌میلیون تومان قیمت داشت، تا ۱۰ میلیون تومان خریدوفروش می‌شد؛ چون تنها راه رسیدن به معدن، همین حیوانات باربر بودند. وقتی بار قاطرها پر از سنگ‌های سرب و روی می‌شد، دلال‌ها پایین کوه منتظر می‌مانند تا آن‌ها را بخرند. سنگ‌ها را می‌خریدند، بار کامیون می‌زدند و به سمت زنجان می‌بردند. حالا معدن آلبلاغ در ارتفاعات پارک ملی ساریگل اسفراین، سال‌هاست به یکی از پرچالش‌ترین معدن کشور بدل شده است؛ معنی با ذخیره برآوردی حدود ۵۰ هزار تن سرب و روی با عیار ۳۰ درصد که به‌جای آنکه فرصت توسعه‌ای برای خراسان شمالی باشد، سال‌ها درگیر برداشت‌های غیرمجاز، ناامنی و تعلل مدیریتی بوده است.

با افزایش دامنه این بحران، نهادهای امنیتی و قضایی وارد عمل شدند. دادستانی اسفراین برای دلالت عمده‌ای که پشت‌صحنه این برداشت‌ها بودند، پرونده قضایی تشکیل داد. پس از سال‌ها بلاکلیفی، وزارت صمت و سازمان زمین‌شناسی با همکاری ایמידرو، مطالعات تفصیلی روی ذخایر انجام دادند. نتیجه این شد که گواهی کشف معدن آلبلاغ صادر شد و در ادامه، شورای عالی محیط‌زیست هم مجوز زیست‌محیطی بهره‌برداری را صادر کرد تا اینکه به‌تازگی این معدن به شرکت فولاد سپاهان اصفهان واگذار شده است. این تصمیم عملاً به‌معنای عبور از مرحله‌شناسایی ورود به‌فاز بهره‌برداری قانونی است اما نارضایتی مردم محلی را به‌دنبال داشته؛ «امین صمدی»، فعال رسانه‌ای اسفراینی درباره رونق اقتصادی کوتاه‌مدت این فعالیت‌ها به «هم‌میهن» می‌گوید می‌گوید بسیاری از روستاهای اطراف معدن آلبلاغ مدت‌های زیادی از این راه درآمد خوبی داشته‌اند: «حدود سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹، سنگ‌های استخراج‌شده از این معدن تا کیلویی ۷۰ تا ۸۰ هزار تومان معامله می‌شد. در همان زمان، افرادی بودند که روزانه پنج تا شش میلیون تومان درآمد داشتند. اما در ادامه به‌دلیل برداشت‌های غیرمجاز، کوه کم‌کم شروع به ریزش کرد و چندین نفر کشته شدند. آمار دقیق فوتی‌ها را نمی‌دانم، اما دست‌کم ۱۰ تا ۱۵ نفر جان خود را از دست دادند.»

صمدی درباره ورود نهادهای رسمی به‌ماجرای این معدن می‌گوید، به‌دلیل این وضعیت، شورای تأمین استان وارد عمل شد و جلوی این فعالیت‌ها را گرفت: «اما باز هم عده‌ای به‌دلیل بیکاری و شرایط اقتصادی سخت، به‌صورت غیرقانونی به معدن می‌رفتند و دچار حادثه می‌شدند، تا اینکه سرانجام منطقه به‌طور کامل بسته شد.» «حسین حاجی یگلو»، که از اواخر سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳ مدیرکل صنعت، معدن و تجارت خراسان شمالی بوده است، به «هم‌میهن» می‌گوید که در دوره مدیریت او، معدن آلبلاغ نوانست مجوز بگیرد تا به‌تعمیر خودش، «به این معدن هویت داده شود.»

«مهدی کرامتی»، فرماندار سابق اسفراین و مدیرکل کنونی صنعت، معدن و تجارت استان خراسان شمالی هم در گفت‌وگو با «هم‌میهن» درباره روند شکل‌گیری و سرانجام معدن آلبلاغ می‌گوید: «فکر می‌کنم از سال ۱۳۹۶ به‌بعد بود که محلی‌های منطقه ساریگل به‌معدن آلبلاغ رفتند و خودشان آنجا را شناسایی کردند. پس از بررسی‌های اولیه، مشاهده کردند که مواد معدنی باارزشی با عیار بسیار خوب در آن محدوده وجود دارد. حتی در همان برداشت‌های

یکی از اهالی روستای «فرطان تازه»:

«کسی که پولدار باشد، هیچ وقت نمی‌رود در معدن دنبال سنگ. آن قدر بین همه پیچید که اهالی دارند از آلبلاغ برداشت می‌کنند که بالاخره ریختند و آن را بستند. قرار بود معدن را مردمی کنند تا مردم بتوانند از سود آن استفاده کنند. اما این اتفاق نیفتاد. چندین نفر آنجا به‌خاطر ریزش معدن کشته شدند. همه نیروی کار جوان بچه داشتند و ازدواج کرده بودند. همه‌شان متأهل بودند؛ یکی از آنها دو تا بچه داشت. دیگری سه تا. حالا هیچ کدام‌شان دیگر در قید حیات نیستند. همسر یکی از آنها دو تا بچه دارد؛ بیاورند.»

گرچه «حسین حاجی یگلو» مدیرکل سابق صنعت، معدن و تجارت خراسان شمالی و «مهدی کرامتی»، فرماندار سابق اسفراین و مدیرکل کنونی صنعت، معدن و تجارت این استان به «هم‌میهن» می‌گویند، فقط ۷ نفر در تول‌های این معدن جان باخته‌اند و از سه‌سال پیش این معدن سازماندهی و حفاظت شده، برداشت‌های غیرمجاز از آن صورت نمی‌گیرد و به‌شکرت «فولادسپاهان اصفهان» واگذار شده اما فعالان رسانه‌ای اسفراینی که با «هم‌میهن» گفت‌وگو کرده‌اند، می‌گویند تعداد کشته‌ها بیشتر از این تعداد است. «امین صمدی»، فعال رسانه‌ای اسفراینی می‌گوید، تا جایی که اطلاع دارد هنوز هم مردم برداشت‌های غیرمجاز از این معدن می‌کنند و دست‌کم ۱۰ تا ۱۵ نفر تا به‌حال جان خود را از دست داده‌اند.

«پوریا مسلمی»، دیگر فعال رسانه‌ای در استان خراسان شمالی هم می‌گوید، تا یک‌سال ونیم پیش تقریباً اگر نه هر ماه، دست‌کم هر دو ماه یک‌بار خبر فوتی از معدن آلبلاغ به گوش‌شان می‌رسیده است: «این اتفاق بارها رخ داده؛ یک‌بار دونفر، بار دیگر پنج‌نفر و گاهی سمنفر جان خود را از دست می‌دادند.» به گفته این فعال رسانه‌ای، این معدن همچنان تعیین‌تکلیف نشده و سال‌هاست که کار می‌کنند و خودشان محصول را به فروش می‌رسانند. هر چند در حال حاضر قاچاق غیرمجاز مثل قبل در آنجا وجود ندارد، چون منطقه را محافظت کرده‌اند. اما در بسیاری موارد امکان جلوگیری از حضور افرادی که در آنجا کار می‌کردند وجود نداشت، چرا که آنان نیازمند کار بودند و جای دیگری برای اشتغال نداشتند.»

سطحی، عیار بسیار مطلوب سرب و روی به چشم می‌خورد. به‌مرور زمان تراکم جمعیتی در منطقه افزایش یافت و برداشت غیرمجاز آغاز شد. از آنجا که معدن در محدوده حفاظت‌شده محیط‌زیست قرار داشت، وزارت صمت ناچار به ورود شد.»

او تأکید می‌کند که این معدن ابتدا توسط محلی‌ها شناسایی شد، سپس به‌دلیل قرار داشتن در محدوده حفاظت‌شده محیط‌زیست با چالش‌های حقوقی و حفاظتی روبه‌رو شد. به گفته کرامتی، از سال ۱۳۹۹ با استقرار تیم حفاظتی برداشت‌های غیرمجاز متوقف شد و در نهایت در سال ۱۴۰۱ پروانه بهره‌برداری صادر گردید؛ اما گام نهایی یعنی آغاز فرآوری و استخراج رسمی، همچنان محقق نشده است.

او درباره چالش‌های میان دستگاه‌ها می‌گوید، در آن مقطع، اختلافاتی میان اداره کل صمت و محیط‌زیست بر سر مباحث حفاظتی وجود داشته و نهایتاً مقرر شده با مصوبه شورای عالی محیط‌زیست، این محدوده از منطقه حفاظت‌شده خارج شود و در قالب همان فرآیندهای متعارف مرتبط با معادن پیگیری شود. کرامتی درباره اقدامات اولیه پس از این تصمیم می‌گوید: «در گام نخست متولی مشخصی وجود نداشت. شرکت ایמידرو وارد شد و مطالعات خود را آغاز کرد. به موازات، پیمانکار حفاظتی هم انتخاب شد و عملیات پاکسازی منطقه انجام گرفت. از سال ۱۳۹۹ هم‌زمان با آغاز مباحث حفاظتی، تیم حفاظت در محل مستقر شد. از همان سال برداشت‌های غیرمجاز کاهش یافت و عملاً به صفر رسید. تیم حفاظتی حضور داشت و هم‌زمان شرکت ایמידرو مطالعات خود را ادامه داد. پس از آن، پروانه اکتشاف اخذ شد، مطالعات تکمیلی صورت گرفت و گواهی کشف دریافت شد. با فراهم شدن الزامات لازم، پروانه بهره‌برداری هم صادر شد.»

کرامتی درباره مرحله جدید فعالیت‌های معدنی می‌گوید، در سال ۱۴۰۱ این روند به‌صورت پروانه بهره‌برداری انجامیده است: «پروانه بهره‌برداری شرکت ایמידرو صادر شد که برای استخراج، الزاماً باید پیمانکار انتخاب کند. بدین منظور مزایده برگزار شد. یکی، دو شرکت کنسرسیومی زیرمجموعه فولاد مبارکه اصفهان در این مزایده شرکت کردند و به‌عنوان برندگان معرفی شدند. در یکج مزایده، بحث استخراج و فرآوری مطرح بود. در سال ۱۴۰۲ کم‌کم این پروژه در حال پیگیری بود و به‌موازات، از فعالان اقتصادی منطقه هم پیگیری می‌کردند که بخشی از کار را انجام دهند.»

کرامتی درباره وضعیت فعلی پروژه هم می‌گوید پس از مدتی توقف، پیمانکار وارد عمل شده و کار خود را آغاز کرده است. «اجرای راه دسترسی به معدن شروع شد و حفاظت از محدوده، همچنان استمرار دارد. پیمانکار، راه دسترسی را برای ادامه فعالیت‌های خود آماده می‌کند. اما گام نهایی، یعنی راه‌اندازی واحد خردایش و فرآوری و آغاز استخراج رسمی، هنوز باقی مانده است. این مرحله باید انجام شود تا از وضعیت فعلی- که بیشتر به برداشت و پاکسازی باطله‌ها شباهت دارد عبور کرده و وارد فاز رسمی استخراج و فرآوری شویم. باید مجوزهای لازم از سوی وزارت صمت صادر شود و حمایت‌ها در این باره خوب بوده است.»

او می‌گوید: «اما همچنین تصمیم گرفتیم شهرک صنایع معدنی در شهرستان اسفراین ایجاد کنیم. چون در این محدوده، معادن صنایع فلزی هم وجود دارد؛ مثل مس. مقدمات این کار انجام شده و در روزهای آینده، نهایی خواهد شد. با این کار، مانسپیلگری خواهیم کرد و فرآیند فرآوری برای کسانی که می‌خواهند معادن را به‌دست بگیرند، انجام می‌شود.»

«جوان‌های ما زیر آوار ماندند»

یکی از اهالی روستای «فرطان تازه» از توابع شهرستان اسفراین درباره سرانجام معدن آلبلاغ به «هم‌میهن» می‌گوید که به شوق پولدار شدن، به دل کوه می‌زدند و کوه جنازه‌شان را پس می‌داد: «کسی که پولدار باشد، هیچ وقت نمی‌رود در معدن دنبال سنگ. آن قدر بین همه پیچید که اهالی دارند از آلبلاغ برداشت می‌کنند که بالاخره ریختند و آن را بستند. قرار بود معدن را مردمی کنند تا مردم بتوانند از سود آن استفاده کنند، اما این اتفاق نیفتاد. چندین نفر آنجا به‌خاطر ریزش معدن کشته شدند. همه نیروی کار جوان بودند. همه‌شان متأهل بودند؛ یکی از آنها دو تا بچه داشت، دیگری سه تا. حالا هیچ کدام‌شان دیگر در قید حیات نیستند. همسر یکی از آن‌ها مانده با سه بچه و خودش باید همه را مدیریت کند. همسران این افراد حالا با سختی زندگی می‌گذرانند؛ کارگری می‌کنند تا خرج‌شان را در بیاورند.»

او می‌گوید وقتی این افراد کشته شدند، دولت ورود کرد و معدن را بست. مأمور گذاشتند و حالا نیروی نظامی از معدن حفاظت می‌کند: «تازه